

UNITAT DIDÀCTICA 12

1. Títol i justificació de la unitat

El Poble Gitano als mitjans de comunicació

Amb aquesta UD es pretén animar a un consum crític dels mitjans de comunicació. Es cerca, així, que l'alumnat pugui identificar les imatges implícites i els valors ocults que transmeten els mitjans.

L'imaginari social està fortament influït pels mitjans de comunicació de masses; així doncs, gaudir d'una ètica i d'un esperit crític de cara a les informacions que ens arriben passa a ser una competència clau per poder interpretar el món en el qual vivim, evitant caure en simplificacions, generalitzacions i estereotips.

Aquesta UD abordarà l'ètica periodística i l'aplicarà en casos concrets. S'acabarà amb la presentació estructurada d'arguments que ens permetin visibilitzar i qüestionar quins mecanismes segueixen presents a l'hora de presentar la cultura gitana al gran públic.

2. Cicle i durada

Aquesta unitat didàctica està pensada per realitzar-se a cicle superior durant quatre sessions, d'una hora cada una. La primera es pot emmarcar a l'hora de Matemàtiques; la segona, a la de Llengua Castellana i les dues últimes, a Llengua Catalana.

3. Competències bàsiques, àrea principal i altres àrees o àmbits que es treballen

Durant aquesta UD es treballaran les següents **competències bàsiques**:

Competència social i ciutadana

Amb el desenvolupament d'aquestes activitats, es pretén contribuir a la formulació d'un judici ètic basat en valors. S'entén que la valoració de la construcció d'un imaginari social basat en les generalitzacions permetrà construir un criteri propi i un sentit crític (**dimensió món actual**).

Per altra banda, l'ús de l'argumentació com a eina per superar els prejudicis (**dimensió personal**) permet afrontar amb diàleg i respecte actiu la diversitat present (**dimensió interpersonal**).

Treballant aquesta competència, s'avança cap a la construcció d'una societat més justa (**dimensió social**).

Competència matemàtica

Les representacions gràfiques ens permeten expressar de forma visual la realitat. L'ús de l'estadística ens ofereix l'oportunitat de fer una anàlisi agregada de les representacions dels gitans i gitanes als mitjans de comunicació, tot oferint una visió global del fenomen (**dimensió comunicació i representació**).

Competència lingüística i audiovisual

Aquesta unitat segueix la lògica del Pla Integrat de Llengües (PIL). Així, hi ha activitats que es realitzen en castellà i altres que es realitzen en català.

S'ha escollit l'ús de la llengua castellana en la **dimensió comprensió lectora** pel fet de partir de les fonts originals. Així, es pretén que l'alumnat llegeixi amb fluïdesa per comprendre textos provinents dels mitjans de comunicació. A més, es busca que la informació obtinguda s'interpreti i es valori, tot construint un sentit crític.

La **dimensió expressió escrita** es treballarà a Llengua catalana. L'alumnat haurà de planificar, produir i revisar un text argumentatiu que exposi les idees que haurà generat després de debatre la informació transmesa a través de les notícies llegides.

Competència d'aprendre a aprendre

A través del qüestionament de forma argumentada i sota uns criteris ètics de la informació rebuda i utilitzant el diàleg i el debat com a procés que genera nova informació, l'alumnat aprèn a crear nou coneixement a partir de la pròpia reflexió.

Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

Amb aquesta unitat es pretén que els nens i nenes adquireixin un seguit de valors i actituds basades en la consciència de les situacions d'injustícia.

Pel que fa als **àmbits i les àrees de coneixement**, amb aquesta UD es pretén treballar:

- Àmbit lingüístic
 - Àrea de llengua catalana i literatura.
 - Àrea de llengua castellana i literatura.
- Àmbit matemàtic
 - Àrea de matemàtiques.
- Àmbit de coneixement del medi
 - Àrea de coneixement del medi social i cultural.
- Àmbit d'educació en valors
 - Àrea d'educació en valors socials i cívics o àrea de religió.

A la següent graella es presenta aquesta informació de manera resumida:

Àrees	Competències bàsiques	
Àrea de coneixement del medi social i cultural	Competència social i ciutadana	Competència d'aprendre a aprendre
Educació en valors socials i cívics		Competència d'autonomia, iniciativa personal i
Àrea de Matemàtiques	Competència matemàtica	

Llengua catalana i literatura (<i>àrea principal</i>)	Competència lingüística i audiovisual	emprenedoria
Llengua castellana i literatura		

4. Objectius d'aprenentatge

Els objectius d'aprenentatge d'aquesta unitat didàctica són:

- Crear un criteri fonamentat a l'hora d'analitzar la informació provinent dels mitjans de comunicació.
- Identificar els prejudicis implícits en els mitjans de comunicació.
- Representar gràficament la tipologia d'articles on apareixen els gitano i gitanes.
- Exposar en un text argumentatiu l'anàlisi ètica d'una notícia real.

5. Continguts

CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL I CULTURAL

- Interpretació de la realitat a través dels mitjans de comunicació.

EDUCACIÓ EN VALORS SOCIALS I CÍVICS

Dimensió personal

- Actitud crítica en l'observació i la interpretació de la realitat.

Dimensió social

- Valoració de les informacions dels mitjans de comunicació.
- Interpretació crítica de la realitat que ens presenten els mitjans de comunicació.

MATEMÀTIQUES

Estadística i atzar

- Utilització de dades recollides per altres.
- Ús de mètodes estadístics per analitzar dades.
- Comparació de conjunts de dades que tinguin alguna relació entre si.

LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA

Comprensió lectora

- Comprensió, reflexió i anàlisi de textos procedents de mitjans de comunicació per desenvolupar una actitud crítica.
- Sentit crític davant informacions procedents de textos diversos: informatius, premsa...

Comunicació oral

- Interacció en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pròpies i justificant-les amb arguments i contraarguments raonats.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Expressió escrita

- Elaboració d'un text argumentatiu vinculat als mitjans de comunicació.

6. Criteris d'avaluació

CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL I CULTURAL

- Reconèixer i respectar la diversitat de manifestacions culturals de l'entorn.

EDUCACIÓ EN VALORS SOCIALS I CÍVICS

- Comprendre i valorar de manera crítica la informació dels mitjans de comunicació.
- Argumentar i defensar les pròpies opinions.

MATEMÀTIQUES

- Interpretar amb llenguatge precís, seleccionar i realitzar, amb els instruments de dibuix adients, diagrames de sectors sobre un conjunt de dades de fets coneguts de l'entorn.

LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA

- Comprendre i extreure la informació rellevant provinent de diferents mitjans, identificant idees, opinions i valors no explícits.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

- Escriure un text argumentatiu amb coherència, cohesió i correcció lingüística i amb riquesa de llenguatge, partint del procés de pensar, escriure o elaborar i revisar.
- Usar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb els altres i ser crític amb els prejudicis.

7. Metodologia

a. Organització - tipologia de les activitats

L'agrupament de l'alumnat varia en funció de l'activitat.

L'activació de coneixements previs es fa en el grup gran. Acte seguit, s'utilitza l'estadística per poder analitzar l'aplicació del codi deontològic a l'actualitat. Es fa una lectura individual d'un seguit de notícies que parlen de gitanos i gitanes per després rellegir-les i debatre-les segons un criteri ètic en petits equips. La reflexió s'ha d'acabar de polir de forma individual i fer-ne un retorn al grup, perquè escull la millor argumentació de totes.

Per últim, es comparteixen les reflexions amb la resta de grups.

Pel que fa a l'avaluació, es disposa, per una banda, de diferents produccions (fitxa d'estadística, text argumentatiu) i, per l'altra, la mestra ha d'anar obtenint informació a través de l'observació (participació en els debats, etc.)

b. Materials i recursos

- Fitxa del codi deontològic (Annex 1)
- Fitxa d'estadística (Annex 2)
- Porta-angles
- Selecció de notícies (Annex 3)
- Fitxa de planificació del text argumentatiu (Annex 4)
- Fulls en blanc.

c. Desenvolupament de les activitats¹

Sessió 1 (1 hora)	
Activitats de contextualització	<i>Amb el grup classe:</i> Per activar els coneixements previs: - Es llegeix de forma conjunta el codi deontològic i s'explica punt per punt (Annex 1).
Activitats de desenvolupament	<i>De forma individual:</i> Es treballa l'estadística sobre el tipus d'informació apareguda als mitjans de comunicació (Annex 2). Es corregeix entre tots.
Sessió 2 (1 hora)	
Activitats de desenvolupament	<i>De forma individual:</i> Es reparteixen les notícies entre els nens i nenes de la classe i fan una primera lectura individual (Annex 3). <i>En grups:</i> S'agrupen tots els nens i nenes que tenen la mateixa notícia i fan una lectura en grup. Debaten quins punts del codi deontològic compleixen i quins no.
Sessió 3 (1 hora)	

¹ La temporització de les sessions serà sempre flexible, i el professorat la podrà ajustar tenint en compte les seves necessitats i la seva pròpia realitat. Pel que fa a la metodologia (tipologia de les activitats), aquesta UD es pot també desenvolupar seguint algunes de les Actuacions Educatives d'Èxit, com ara els Grups Interactius o les Tertúlies Literàries Dialògiques (<http://utopiadream.info/ca/actuaciones-de-exito/>).

Activitats de desenvolupament	<i>De forma individual:</i> Planifiquen un text argumentatiu referent a l'orientació discriminatòria de la notícia que els ha tocat. Escriuen el text argumentatiu. Revisen el text argumentatiu.
	Sessió 4 (1 hora)
Activitats de síntesi	<i>En grups:</i> Cada alumne/a llegeix el seu text als companys de grup. Entre tots n'escullen un. <i>Amb el grup classe:</i> Es llegeixen els textos elegits (un per notícia) i es penjen a la classe o al passadís.

Annex 1. Fitxa 1

El tractament informatiu de minories

El manual d'estil sobre minories ètniques del Col·legi de Periodistes de Catalunya² fa una sèrie de recomanacions per evitar actituds racistes als mitjans de comunicació.

Llegiu atentament les recomanacions següents:

- 1. No s'ha d'incloure el grup ètnic, el color de la pell, el país d'origen, la religió o la cultura si no és estrictament necessari per a la comprensió global de la notícia.*
- 2. És necessari evitar les generalitats, els maniqueïsmes i la simplificació de les informacions.*
- 3. No s'han de potenciar les informacions negatives ni les sensacionalistes. Cal evitar crear inútilment conflictes i dramatitzar-los. S'ha de potenciar la recerca de notícies positives.*
- 4. S'ha de potenciar escoltar la seva veu i prendre-la com a font d'informació.*
- 5. Cal tenir en compte la ubicació física de la notícia (entre quines altres notícies es presenta, fotos utilitzades, etc.).*

² Consell Audiovisual de Catalunya (2002). "Manual d'estil sobre minories ètniques" a *Quaderns del CAC*, 12. Pp. 68-70 (Es pot consultar a: http://www.cac.cat/pfw_files/cma/recerca/quaderns_cac/Q12manual_ES.pdf)

Annex 2. Fitxa 2

Nom:

Data:

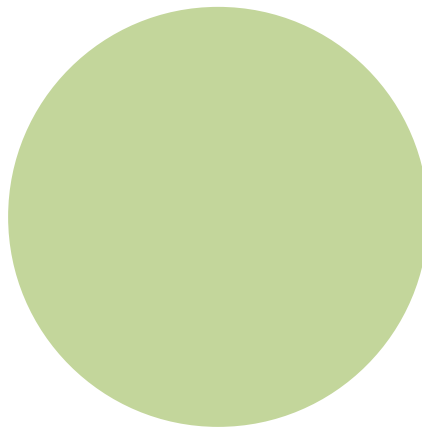
El Poble Gitano als mitjans de comunicació

Llegeix i completa la informació de la taula següent:

Taula. Textos sobre gitanos i gitanes als diaris espanyols durant el 2013³

		Quantitat	Percentatge	Percentatge arrodonit
Informacions	<i>neutres</i>	1.228		
	<i>positives</i>	478		
	<i>negatives</i>	258		
	Total			

Dibuixa un gràfic de sectors que representi la distribució dels tipus d'informació publicada:

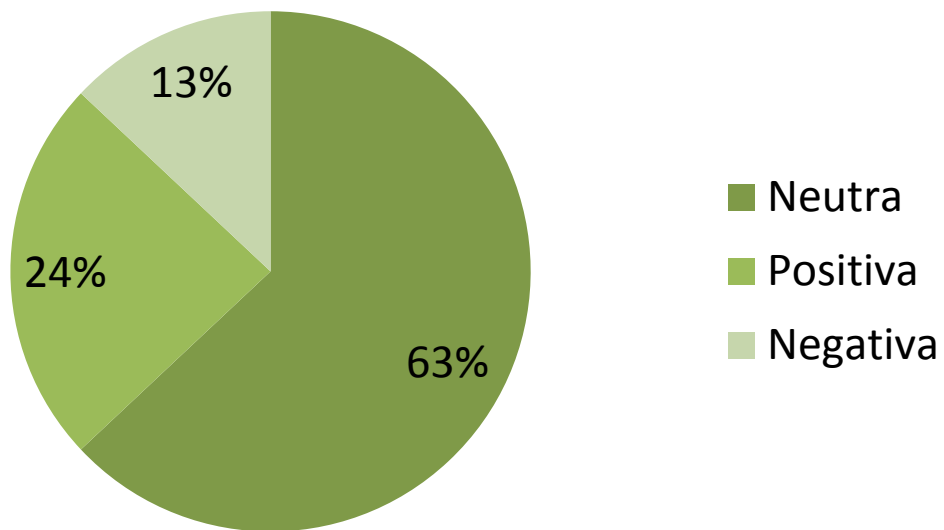
³ Informació extreta d' "Unión Romani" (2014). "¿Periodistas contra el racismo? La prensa española ante el pueblo gitano" (Disponible a: http://www.unionromani.org/per14_es.htm)

Annex 2. Correcció fitxa 2

Taula. Textos sobre gitanos i gitanes als diaris espanyols durant el 2013⁴

		Quantitat	Percentatge	Percentatge arrodonit
Informacions	<i>neutres</i>	1.228	62,53 %	63%
	<i>positives</i>	478	24,34 %	24%
	<i>negatives</i>	258	13,13 %.	13%
	Total	1.964	100%	100%

Gràfic. Tipus d'informació publicada durant el 2013

⁴ Informació extreta d' "Unión Romani" (2014). "¿Periodistas contra el racismo? La prensa española ante el pueblo gitano" (Disponible a: http://www.unionromani.org/per14_es.htm)

Annex 3. Recull de notícies

Tensión entre gitanos en el juicio por una muerte machista⁵

Los parientes del acusado fueron empujados a huir para "evitar baños de sangre"

Pontevedra [16 FEB 2016 - 21:14 CET](#)

Mucha tensión, gritos y un furgón de presos zarandeado, a pesar de las [medidas de máxima seguridad](#) desplegadas en la Audiencia Provincial de Pontevedra, donde este martes ha empezado el juicio por el crimen de Lupe Jiménez hace dos años. La muerte de la mujer gitana a manos de su marido empujó al destierro a todos los integrantes de la etnia, estigmatizados con el apellido del presunto asesino, José Luis Cortiñas. Por primera vez, un consejo racial —cuya imagen pública era el conocido como *príncipe* Sinaí Giménez, que optó a la alcaldía de Vigo en las pasadas elecciones— [lanzó una advertencia a la familia Cortiñas a través de un comunicado de prensa](#). En nombre de una ley gitana no escrita, y para "evitar baños de sangre", invitaba a los parientes del arrestado a poner pies en polvorosa. El juicio se prolongará hasta el miércoles, aunque después tendrá que deliberar el jurado.

⁵ Font: El País

(http://politica.elpais.com/politica/2016/02/16/actualidad/1455648173_699623.html)

Badalona quiere aprovechar el conflicto gitano en Sant Roc para mejorar la convivencia⁶

- El gobierno admite la delicada situación de estos meses, pero quiere verlo como un punto de inflexión para cambiar la visión global del y desde el barrio

Foto de archivo de Sant Roc (Mané Espinosa)

[Redacción](#), Badalona

21/04/2016 19:38 | Actualizado a 22/04/2016 01:26

El **Ayuntamiento de Badalona** es consciente de que la situación en el barrio de **Sant Roc** es preocupante en cuanto a la **convivencia** y que eso se ha visto agravado los últimos meses por el **conflicto** abierto entre **familias gitanas**. El Consistorio, no obstante, quiere intentar proyectar una lectura positiva y aprovechar este contexto para mejorar los índices de convivencia del barrio.

Según una encuesta realizada el pasado año en el distrito 6, en el que se encuentra Sant Roc, sólo un 19% de los vecinos consideran que hay una buena convivencia, mientras que casi el 30% creen que es un barrio **hostil**. Además, un 47% cree que el déficit de atención sanitaria es culpa de **inmigrantes**.

“Sabíamos que la convivencia era una asignatura pendiente en el barrio. Tenemos deberes para conseguir una buena convivencia comunitaria intercultural”, reconoce la regidora del distrito, **Fàtima Taleb**, que culpa, en parte, a las políticas de crispación impulsadas por el gobierno del PP.

A la complicada situación de base de Sant Roc, con 19.000 personas de múltiples

⁶ Font: La Vanguardia (<http://www.lavanguardia.com/local/barcelones-nord/20160421/401272862598/badalona-quiere-aprovechar-conflicto-gitano-sant-roc-mejorar-convivencia.html>)

procedencias, se le ha unido el éxodo de centenares de personas y la tensión entre familias a raíz del asesinato del Puerto Olímpico de Barcelona. “La situación es la que es, pero creemos que es el momento de hacer un cambio y somos optimistas, aunque somos conscientes de que no se podrá hacer en cuatro años”, reconoce la concejala.

Entre otras cosas, el ejecutivo quiere potenciar la participación de las entidades. Se ha iniciado una prueba piloto con cinco agentes comunitarias a pie de calle y se preparan actos para celebrar los 50 años del barrio, además de implicar en la mejora a administraciones superiores y otros agentes del territorio.

Intercambio europeo de jóvenes gitanos de éxito en Badalona para combatir el absentismo en Sant Roc⁷

- Una asociación promueve traer al barrio a chicos y chicas con prolíferas carreras para mostrar a los niños y niñas un modelo a seguir.

Jóvenes gitanos europeos visitan el Centre cívic del Besòs (Javier Torres)

[Javier Torres](#), Badalona

26/09/2016 00:02 | Actualizado a 26/09/2016 01:29

A las puertas del **Centre Cívic del Besòs**, en la frontera entre **Sant Adrià** y **Barcelona**, Inna y Daniel charlan y ríen a la espera del resto de su grupo. Son de Albania y para ninguno es su primera vez en la gran capital catalana. Sobre todo para ella. Él pregunta por la situación de la Rambla, por donde le han recomendado pasear. Inna es bióloga, apasionada por el arte y voluntaria en distintas asociaciones allá, en Albania. Daniel, ‘Dany’, como prefiere ser llamado, trabaja para la administración de su gobierno. “¡Pero no soy político!”, se apremia a matizar en inglés, entre la broma y la franqueza. “Aunque quizá lo seré pronto”, dice, antes de explicar que planea ir a cursar unos estudios a Estados Unidos para formarse como tal. Los dos, como el resto del grupo al que esperan, son **gitanos**.

La asociación **Kali Zor** de **Badalona**, del barrio de **Sant Roc**, trabaja con jóvenes y niños del barrio para luchar contra el absentismo escolar, una lacra casi arraigada a la parte más castigada de la ciudad. Esta semana, como parte de esa tarea social, la entidad ha llevado a cabo un intercambio a nivel europeo en el que ha acogido a un grupo de gitanos y gitanas de **Hungría**, **Albania** y **Rumanía**; chicos y chicas jóvenes con trayectorias académica y profesional prolíferas: abogados, políticos, doctoras, maestras.

Durante toda la semana, el grupo ha realizado distintas visitas, como por ejemplo al Centre cívic del Besòs, donde les han mostrado una exposición sobre el Somorrostro y el traslado de su población al barrio de Sant Roc, donde también han paseado e interactuado con entidades y vecinos y vecinas del territorio. ¿El objetivo? Demostrar a los chicos que ser gitano no riñe con estudiar y lograr labrarse una carrera de éxito pese

⁷ Fuente: La Vanguardia (<http://www.lavanguardia.com/local/barcelones-nord/20160926/41506398670/intercambio-europeo-jovenes-gitanos-exito-badalona.html>)

a las posibles dificultades y discriminaciones que se puedan encontrar.

Este viernes, los muchachos y muchachas han presentado una muestra en el colegio Eugeni D'Ors de Sant Roc, donde han celebrado una gran fiesta abierta a todo el barrio y a sus entidades y donde se han podido codear con los jóvenes de Sant Roc.

“La idea es batallar contra el estereotipo. Que los niños de Sant Roc vean a jóvenes iguales que ellos, con los mismos rasgos, de la misma cultura, que han peleado por salir adelante y convertirse en profesionales de éxito”, explica David Sarroca, voluntario de Kali Zor. “El **absentismo** en Sant Roc alcanza cifras alarmantes y hay que concienciarse entre todos, no culpar a familias, niños o sistema. Ponerse todos de acuerdo y ver que tenemos un problema y hay que solucionarlo”.

Detienen a una mujer que llevaba hachís escondido en su ropa interior para pasarlo a su hijo preso en Fontcalent⁸

La madre fue arrestada antes de que se produjera el encuentro y con más de 91 gramos de droga

Valencia 03/11/2016 16:38h - Actualizado: 03/11/2016 16:42h.

Pretendía **pasarle hachís a su hijo preso** en la cárcel de Fontcalent cuando fue descubierta por los agentes de la Guardia Civil. La mujer, de 44 años, ha sido detenida cuando se disponía a visitar a su hijo en el centro penitenciario de Alicante, **con diez bellotas de hachís escondidas en su ropa íntima superior**.

Según la Guardia Civil, la mujer, de etnia gitana y que ha quedado en libertad con cargos, **fue arrestada por los agentes del núcleo de servicio de la prisión antes de que llegara a encontrarse con su hijo, que cumple pena en dicho centro**.

⁸ Font: ABC (http://www.abc.es/espana/comunidad-valenciana/abci-detenido-mujer-llevaba-hachis-escondido-ropa-interior-para-pasarlo-hijo-preso-fontcalent-201611031638_noticia.html)

400 Personas de toda España se manifiestan contra el racismo contra los gitanos⁹

EFE

Publicado: [07.08.2008 22:39](#) | Actualizado: [07.08.2008 22:39](#)

Alrededor de 400 personas procedentes de todas partes de España, en su mayoría de etnia gitana, se han manifestado hoy en el centro de Madrid en contra del racismo que padece este pueblo en Europa y especialmente en Italia.

Banderas gitanas, de color azul claro y verde, pancartas que rezan "Gitanos de España contra el racismo" o "En Italia la justicia ha muerto" y gritos de "Democracia" al ritmo de las palmas no han faltado durante todo el recorrido, que ha terminado a las puertas de la Embajada de Italia.

El secretario general de Unión Romaní, Manuel García Rondón, ha explicado que el motivo por el que han decidido salir a la calle es "la ola de racismo" que están observando en Europa y, fundamentalmente, la quema de "varios asentamientos chabolistas en Roma y Nápoles por cuestiones meramente especulativas".

"Es una manifestación pacífica que no va en contra de nadie", ha añadido Rondón, pero "hay que estar atentos", porque el racismo es "un virus que corre a una velocidad de vértigo" y muestra de ello es el hecho de que en ciertas poblaciones europeas, "donde había alrededor de 120.000 gitanos" ya no quede ninguno, porque "han tenido que marcharse".

Una manifestante, Manuela Fernández, ha comentado a Efe que ha decidido expresar su apoyo "a los gitanos de Italia y a los gitanos españoles", con el objetivo de "hacer oír" su voz, porque "el racismo afecta a todos por igual".

⁹ Font: Público (<http://www.publico.es/actualidad/400-personas-espana-manifiestan-racismo.html>)

En su opinión existe "un peligro de racismo muy grande, no sólo en Italia, sino en toda Europa" y en España lo que sucede es que los gitanos son "ciudadanos de segunda", con desigualdad en todas las áreas de la vida.

Por su parte, el presidente del Movimiento contra la Intolerancia, Esteban Ibarra, ha asegurado a Efe que "el clima que hay en Italia" no se puede consentir y ha calificado de "preocupante" la medida adoptada por el Gobierno italiano para "sacar a 3.000 militares a la calle contra el gitano".

Víctor García, de la Fundación Secretariado Gitano de Asturias, se ha acercado a la capital "exclusivamente para la manifestación".

"En España es diferente, pues hay una política más integradora, porque se respetan los derechos de los ciudadanos", ha explicado a Efe, aunque el problema es que aún quedan "muchos tópicos" en relación con los gitanos, quienes se deben enfrentar a muchas trabas a la hora de acceder a un empleo.

Natalia, una gitana divorciada¹⁰

Divorciarse está mal visto entre los gitanos

17.03.13 | 22:15h.

"Soy Natalia. Soy una mujer gitana y estoy divorciada o mal casada", cuenta. Conoció a su marido por la familia y no le gustó. "Me casé por la ley gitana y una vez que te unes a él, ya es tu marido", explica. "La ley gitana dice que te puedes separar si tu marido te maltrata, se va con otras o no te trata como te mereces. No había nada entre los dos", relata.

¡Rebe y Noemí llegan a *mtmad*^(*) con un tutorial de belleza gitana!¹¹

Lecciones de moda y maquillaje, en 'Gipsy Queens'

Por primera vez, llega a *mtmad* un tutorial de tendencias exclusivamente gitanas de la mano de Rebeca Jiménez, la reina del mercadillo, y Noemí Salazar, la reina del brillo. Maquillaje, vestuario, complementos y cuidado personal... Todas las claves para poder llegar a tener el auténtico look de una princesa gitana, en '[Gipsy Queens](#)'.

(*) Plataforma de televisión online.

¹⁰Font: Cuatro, Palabra de gitano http://www.cuatro.com/palabra-de-gitano/t01xp06-ley-y-honor/Palabra_de_gitano-ley_y_honor-rito_del_panuelo-ajuntadora-patriarca_2_1572405099.html

¹¹ Font. Cuatro. Gipsy Queens.<http://www.cuatro.com/losgipsykings/>

Més de 150 persones gitanes participen a alguna de les formacions de familiars del Pla Integral del Poble Gitano¹²

14 JUNY 2018

Durant la darrera setmana de setembre i la primera d'octubre es van inaugurar diferents formacions de familiars que el Pla Integral del Poble Gitano a Catalunya organitza per oferir una segona oportunitat a gitanos i gitanes que van abandonar l'educació de manera prematura i ara volen aconseguir el graduat en educació secundària obligatòria (GESO) o accedir a la universitat. Aquesta Actuació Educativa d'Èxit ha aconseguit ja que més de 20 persones gitanes arribin a la universitat, i més de 15 obtinguin el GESO.

Començà la 8ª edició del Grup d'Accés a la Universitat

El dimarts 25 de setembre, a la seu del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, es va donar el tret de sortida a la 8ª edició del Grup d'Accés a la Universitat (GAU), una formació de familiars que durant set mesos prepara a persones gitanes per presentar-se a les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 i 45 anys.

¹² Font: <http://www.museuvirtualgitano.cat/2018/10/11/mes-de-150-persones-gitanes-participen-a-alguna-de-les-formacions-de-familiars-del-pla-integral-del-poble-gitano/>

La inauguració va ser presidida per Bernat Valls, director general d'Acció Cívica i Comunitària, i Ramón Vílchez, responsable del Programa de la Innovació Social i el Poble Gitano. Bernat Valls va felicitar al grup per prendre la decisió de tornar a estudiar i va posar de manifest el compromís del govern català amb les persones que han quedat excloses dins del sistema educatiu. *“Creiem en les segones oportunitats, volem donar-vos suport en aquesta importantíssima decisió que heu pres. Creiem en la igualtat d'oportunitats i resultats per a tothom”*, va indicar Bernat Valls.

Ramón Vílchez també va esperonar als gitans i gitanes presents a esforçar-se i aprofitar aquesta oportunitat. *“Nosaltres posem a les vostres mans les eines, però sou vosaltres qui proveu o suspeneu. Vosaltres heu de fer l'esforç, acudir de manera regular i estudiar fora de les hores de classe”*, va explicar Vílchez.

El GAU és una Actuació Educativa d'Èxit que, durant els seus vuit anys d'existència, ha facilitat que 21 persones gitanes hagin aconseguit arribar a la universitat. Es tracta, sens dubte, d'una de les accions més simbòliques i transformadores que desenvolupa el Pla Integral del Poble Gitano (PIPG) i que, any rere any, atreu a més persones. Des del govern, també es vol augmentar els esforços i el pressupost destinat a la formació de persones adultes. Enguany, es posen en marxa dos nous GAUs, un a Terrassa i altre a Lleida, que es sumen al que tradicionalment es desenvolupa a Barcelona.

Com que molts dels participants del GAU van abandonar l'escolarització tenint males experiències educatives i encara avui dia es poden sentir insegurs participant en un procés formatiu com aquest, s'ha creat la figura del “referent del grup”. Es tracta d'un antic alumne del GAU que va superar amb èxit les proves d'accés a la universitat i que ara treballa amb els nous estudiants guiant-los i motivant-los des de la proximitat i l'experiència personal, a més de ser una de les 6 persones gitanes contractades a la unitat del Pla Integral del Poble Gitano.

Bernat Valls i Ramon Vilchez van inaugurar la vuitena edició del Grup d'Accés a la Universitat a la seu del departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Inauguració de la formació per obtenir el GESO al barri de la Mina

Més d'una trentena de joves van acudir a la presentació del curs de preparació per obtenir el Graduat en Educació Secundària Obligatòria

El divendres 28 de setembre, a l'Institut-Escola de Sant Adrià del Besòs, es va fer la sessió de presentació del curs preparatori per obtenir el graduat en educació secundària obligatòria. Aquesta serà la primera vegada que es faci al barri de la Mina (fins ara s'havia desenvolupat a Lleida, Tarragona i Figueres), però la demanda de persones gitanes de totes les edats que volen reprendre la senda de l'educació és cada vegada major i, aquest any, veïns dels barris de San Roc i de la Mina podran gaudir d'aquesta nova oportunitat.

La formació té com a objectiu preparar als joves per tal de que adquireixin els coneixements necessaris per presentar-se a les proves estàndards per obtenir el graduat en educació secundària obligatòria (GESO).

La sessió de presentació va córrer a càrrec de Ramón Vílchez i Marta del Campo, directora de l'Institut-Escola Sant Adrià del Besòs, centre que acollirà la formació en horari de tarda. Tots dos van reforçar a l'alumnat per acudir i els hi van encoratjar per treballar i esforçar-se durant el temps que durarà la formació. A més, Marta del Campo va expressar la seva voluntat de servei amb el jovent del barri, *“el dret a l'educació és un dret universal i ens agrada treballar per a la igualtat d'oportunitats i perquè tingueu la vida que vulgueu quan sigueu grans”*.

Més de 35 persones gitanes van acudir a la presentació del curs, molts d'ells antics alumnes de l'Institut-Escola Sant Adrià del Besòs. Tampoc és la primera vegada que el PIPG i l'Institut-Escola treballen junts, ja a finals del curs passat van coorganitzar una jornada en què diferents joves estudiants gitanos (en la seva majoria universitaris) van xerrar i motivar a l'alumnat del centre.

Un sostre de vidre per trencar

Durant la presentació del GAU, Bernat Valls va recordar les darreres dades que es tenen sobre la presència de població gitana a les universitats, només entre el 0,8% i el 1,5% dels gitanos i gitanes arriben a cursar estudis universitaris, mentre que aquest percentatge augmenta al 30% entre la resta de la societat. Són 30 punts de diferència que exemplifiquen amb claredat l'exclusió que el Poble Gitano pateix dins del sistema educatiu.

Són moltes les barreres que gitanos i gitanes afronten per poder evolucionar amb èxit dins del món acadèmic, un dels àmbits més importants, sinó el que més, per tal de garantir una vida amb dignitat i exercir en condicions d'igualtat les oportunitats que la societat ofereix. Per això, el PIPG està posant totes les eines que té al seu abast per tal d'escurçar aquestes diferències.

La presència de les dones en aquestes formacions és també de vital importància per tal de fer efectiva una democratització de l'educació, facilitant que aquesta arribi a tots els segments de la població gitana, independentment del seu sexe o edat. Tot i que cada any incrementa de manera rellevant, la participació de les dones gitanes continua essent una de les assignatures pendents, i així ho va recordar Bernat Valls, *“l'objectiu, com a reflex de la societat, seria que el proper curs aconseguim que hi hagi tanta representació d'homes com de dones”*.

Referents a les seves famílies i comunitats

No hi ha millor eina per trencar totes les barreres que eviten que gitanos i gitanes evolucionin de manera positiva dins del sistema educatiu que el propi exemple d'aquells que sí ho estan aconseguint. Un dels aspectes que ressalten des del propi PIPG es que la participació de cada una de les persones en aquest procés formatiu contribueix a augmentar les expectatives d'èxit entre la seva pròpia família i en el seu entorn mitjançant la identificació amb referents positius i de canvi. Així ho explicava Ramon Vílchez durant la presentació del GAU, *“volem que això no reverteixi només en vosaltres, ha de revertir en les vostres famílies, en el vostre entorn. Aquí heu gitanos de tot Catalunya, vosaltres podeu canviar aquesta dinàmica, vosaltres sou qui teniu la força de canvi”*.

No fa massa temps, trobar a un estudiant universitari que fos gitano era com trobar una agulla en un paller, però en els darrers anys, conèixer un veí o familiar gitano que es troba a la universitat, o estudiant per arribar-hi, comença a ser més comú del que ens imaginem. Veure en l'exemple d'altra persona propera que sí es pot, fa que tu també ho intentis.

Així, any rere any, la demanda d'una segona oportunitat dins del Poble Gitano està creixent de manera exponencial. Aquest anys són més de 150 les persones inscrites en les diferents alternatives que ofereix el PIPG, ja sigui per preparar les proves d'accés a la universitat com per obtenir el graduat en educació secundària obligatòria.

Totes aquelles persones interessades en aquestes formacions de familiars, poden contactar amb el Pla Integral del Poble Gitano a Catalunya al número de telèfon 93 882 23 46 o al 93 882 24 59, o bé mitjançant el correu electrònic poble.gitano@gencat.cat.

Referents gitanes i gitanoes a l'Institut-Escola Sant Adrià de Besòs. Per un futur d'èxit a La Mina¹³

14 JUNY 2018

El Pla Integral del Poble Gitano de Catalunya amb l'Institut-Escola Sant Adrià de Besòs han coorganitzat una taula de referents gitanes i gitanoes, dins de l'àmbit educatiu, per animar a alumnes i familiars del barri de La Mina a confiar en les seves possibilitats i perseverar en el seu procés formatiu.

Mirar cap amunt i no trobar a altres familiars, amics o veïns del barri, gitanos i gitanes com tu, que hagin cursat estudis superiors i tinguin una feina digna, pot acabar decantant la balança de la vida del costat més negatiu. Una balança, que la història d'aquest país sempre ha facilitat que s'inclini del costat del fracàs acadèmic, i en la que trobem molt pocs factors que facin de contrapès i ajudin a decantar la balança cap al costat més positiu, el costat de la formació, el coneixement, la cultura i l'ocupació, entre d'altres.

¹³ Font: <http://www.museuvirtualgitano.cat/2018/06/14/referents-gitanes-i-gitanoes-a-linstitut-escola-sant-adria-de-besos-per-un-futur-dexit-a-la-mina/>

Marta del Campo, directora de l'I-E Sant Adrià del Besòs, i Ramon Vilchez, responsable del PIPG durant la presentació de l'acte

La visibilització de referents positius, gitanos i gitanes que han aconseguit, o estan aconseguint, decantar la balança del costat de l'èxit escolar, pot animar a que molts joves no tirin la tovallola i aspirin a assolir, dins el sistema educatiu, cotes més elevades de les que són comuns en el si de la comunitat gitana. Per això, el Pla Integral del Poble Gitano (PIPG) amb l'Institut-Escola Sant Adrià de Besòs han coorganitzat una taula de referents gitanes i gitanos, dins de l'àmbit educatiu, per animar a alumnes i familiars del barri de La Mina a confiar en les seves possibilitats i perseverar en el seu procés formatiu.

Manuel, Eli, Jorge, Aroa, Daniel, Nieves, Aurelio, Paco, Alberto i David –tots ells gitanos i gitanes que han continuat estudis postobligatoris, com la universitat, els cicles formatius o la preparació de les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys–, estan trencant amb una infinitat d'estereotips, i van explicar les seves trajectòries vitals als alumnes del centre i als seus familiars, llançant un missatge d'ànim i confiança en les seves pròpies possibilitats.

L'Aurelio Cortés, gitano de 52 anys, amb tres fills i nou néts va decidir tornar a estudiar impulsat pels programes formatius del PIPG i va aconseguir accedir a la facultat de psicologia el passat curs, ha instat als joves a no posar-se barreres ells mateixos i confiar en ells mateixos. *“Jo només voldria arribar al cor dels nens i a la ment dels joves i dir-vos que sí es pot, es pot arribar, no us poseu cap barrera, no hi ha res que pugui interrompre-os. Hem de formar-nos, existeix aquesta possibilitat i hi ha facilitats, no deixeu que ningú us posi la traveta per estudiar”*, va exhortar l'Aurelio.

Deu estudiants gitanes i gitano van participar dins de la taula de referents positius dins de l'àmbit acadèmic

En Daniel Martínez, criminòleg de formació i director del Casal Cívic de la Mina, va animar als alumnes de l'I-E Sant Adrià del Besòs a somiar i lluitar per complir els seus somnis, *“és molt important que un mateix cregui que pot arribar, moltes vegades l'entorn ens pot limitar, però no obstant això som nosaltres qui tenim la capacitat d'arribar a on els nostres somnis ens indiquin. És el moment en que vosaltres, nens i joves, somieu i lluiteu pels vostres somnis. Un poble sense somnis és un poble sense futur”*. A més, en Daniel va explicar la importància de la seva família perquè tant ell com la seva germana es graduessin a la universitat i va motivar als pares i mares presents a donar suport i acompanyar els seus fills en la seva trajectòria escolar, *“les famílies són les que han de potenciar els somnis dels seus fills, no priveu als vostres fills dels seus somnis. Acompanyeu-los, viatgeu amb ells”*.

La Nieves Heredia, mare d'una nena de cinc anys i treballadora de la Fundació Pere Closa en un projecte educatiu en el mateix barri de la Mina, també va explicar la importància que tant pares com professors apostin pel futur dels nens i nenes gitanes per que ells confiïn en les seves possibilitats i puguin progressar. *“La clau de l'èxit educatiu en els nens gitano, per a mi, passa per apostar per ells, en no limitar-los, en no posar-los un sostre perquè són gitano o perquè no mostren interès, perquè l'educació és cosa bona, però a vegades no es té la imatge completa del que significa estudiar. Estudiar no és només treure't un títol, estudiar és enriquir-te com a persona, arribar a complir els teus somnis, les teves expectatives i optar a una qualitat de vida millor”*, va comentar la Nieves.

David Cortés, pare de dues nenes i estudiant de pedagogia, a més d'animar a estudiar als joves pel seu propi futur i pel de les seves famílies, ha apuntat la importància de *“gitanitzar les universitats”*, fer que la societat sigui cada vegada més intercultural i pugui aprendre *“del nostre sentit de la democràcia, el nostre sentit de la pau i el nostre sentit de la llibertat”*.

Van acudir més de 200 persones al centre educatiu, entre alumnes i familiars, per escoltar el missatge dels referents gitanos i gitanes

La jornada va servir perquè més de 200 alumnes i familiars del recentment creat Institut-Escola poguessin escoltar el missatge de motivació de diferents gitanos i gitanes que estan lluitant per fer de contrapès i ajudar a que la balança es decanti en favor de la justícia social i la igualtat d'oportunitats.

El II Congrés Internacional de Dones Gitanes “Les Altres dones” reuneix a més de 350 dones gitanes d’arreu d’Europa¹⁴

25 MARÇ 2018

Més de 350 dones gitanes de 16 països europeus es van reunir els dies 23 i 24 de març al Caixa Fòrum Barcelona amb motiu del II Congrés Internacional de Dones Gitanes. El congrés va ser coorganitzat per l'Associació Gitana de Dones “Drom Kotar Mestipen” i el Pla Integral del Poble Gitano de la DGACC de la Generalitat de Catalunya. Aquest segon congrés, que va ser la continuïtat del primer celebrat també a Barcelona a l'any 2010, va superar totes les expectatives de participació.

¹⁴ Font: <http://www.museuvirtualgitano.cat/2018/03/25/el-ii-congres-internacional-de-dones-gitanes-les-altres-dones-reuneix-a-mes-de-350-dones-gitanes-darreu-deuropa/>

Taula inaugural del II Congrés Internación de Dones Gitanes

Enguany les participants han vingut d'Itàlia, Hongria, Regne Unit, Sèrbia, Albània, França, Macedònia, Grècia, Romania, Portugal, República Txeca, Alemanya, Suècia, Moldàvia, Brasil i la resta de l'estat espanyol. La participació ha estat tot un èxit, no sols pel nombre de participants, sinó pel gran recolzament rebut per la societat, i és que han col·laborat en l'organització del congrés més de 30 voluntaris gitanos i no gitanos. Per facilitar el màxim nombre de participants, també s'ha comptat amb un espai infantil pels fills i filles petites de les dones gitanes. **Una altra mostra de l'impacte del congrés és que va reunir a dones gitanes que en la seva majoria eren gitanes de base, es a dir, dones sense estudis acadèmics que provenen de regions fortament excloses, i que tradicionalment no hi són convidades a aquest tipus de congressos.**

Aquest èxit de participació també ve avalat pel suport de diferents administracions en el desenvolupament del congrés. L'Obra Social La Caixa, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya han apostat fermament per aquesta trobada de dones gitanes d'arreu d'Europa.

A la inauguració del congrés, la presidenta de Drom Kotar Mestipen, Ana Contreras, va donar la benvinguda a totes les dones presents agraint la seva participació, i va animar a que totes poguessin seguir somiant amb un món millor per a totes elles.

Un dels convidats de la taula, Juan de Dios Ramírez Heredia, president de la Unió Romani, va reafirmar la importància de les dones gitanes al llarg de la història. Per a ell, el futur del poble gitano està a les mans de les dones gitanes. Ramírez Heredia va recordar

també que la primera persona a interpretar l'himne romaní Gelem Gelem va ser una dona present al I Congrés Internacional Gitano celebrat a Londres el 1971, Radja Rudikova.

La taula inaugural també va comptar amb la presència del subdirector de la Fundació La Caixa, Marc Simón, qui va destacar que la primera edició del congrés va representar un gran avenç en la lluita de les dones gitanes, i que cal donar oportunitats per promoure la igualtat de gènere. La presidenta de l'Institut Català de les Dones de la Generalitat de Catalunya, Núria Balada, va destacar la doble discriminació viscuda per les dones gitanes i la importància de les xarxes de dones per posar en comú diferents visions de vida.

Francesc Iglesias, Secretari d'Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, va afirmar que la realització d'aquest congrés desmunta gran part dels prejudicis sobre les dones gitanes. Iglesias va anunciar també la voluntat de la Generalitat de crear l'Institut Català del Poble Gitano i que, a través d'ell, es puguin desenvolupar projectes conjunts amb altres estats europeus per a la promoció del poble gitano en general, i de les dones gitanes en particular.

Tancant la taula, l'eurodiputada Julie Ward va explicar que a l'última reunió de l'Organització de les Nacions Unides, sostinguda a Nova York, es van anunciar les dues prioritats de l'any 2018 en relació amb les dones. Una d'elles centrada en les àrees rurals, on viuen moltes dones gitanes, i la segona relacionada amb els mitjans de comunicació. "*On són les dones gitanes en els mitjans de comunicació?*", es preguntava Ward.

L'eurodiputada gitana Soraya Post, representant del partit suec Iniciativa Feminista, va enviar un vídeo, ja que no va poder participar presencialment en el congrés, reivindicant la lluita per la llibertat, la democràcia, la igualtat i també per la fi del feixisme. Post va mencionar també el seu desig de llibertat del poble gitano vers la discriminació, "*no demano res més, ni res menys*", va dir.

Educació i salut

L'educació va ser el tema transversal en tots els debats del congrés. La importància de garantir el dret a una educació de qualitat per a totes les dones gitanes va ser present en la major part de les intervencions. Moltes de les ponents van explicar els projectes desenvolupats en les seves comunitats dins l'àmbit educatiu. La formació de mares perquè treballin com a professores assistents va ser un dels exemples donats. A més d'això, van ser presentades experiències educatives d'èxit, com els grups interactius, les tertúlies dialògiques o la formació de familiars, destacant els seu impacte en relació a l'èxit social i educatiu de la comunitat gitana, i molt especialment de les dones gitanes.

A la taula sobre salut, l'accés al coneixement i a la informació també va obtenir una gran rellevància en el debat. Diabetis, asma, càncer i malalties cardiovasculars van ser esmentades com unes de les que més afecten a la població gitana. La manca de prevenció va ser una de les causes presentades per a molts dels problemes de salut existents.

L'enfocament en l'educació per a la salut, l'auto-cura i mantenir una alimentació saludable es sumaven a la importància de promoure l'accés de les dones gitanes als serveis de salut. D'altra banda, també es va subratllar la necessitat de formar els professionals de salut sobre les especificitats que l'atenció mèdica amb les dones gitanes requereix, a més de sensibilitzar-los sobre el context històric de discriminació sofert per les dones gitanes en aquest àmbit.

Igualment es va parlar sobre els efectes de l'antigitanisme dins de l'àmbit de la salut, així es va denunciar l'esterilització forçosa que, encara en el segle XXI, pateixen moltes dones gitanes a països com la República Txeca o Eslovàquia.

Als espais de debat generats per les ponències també es va abordar la importància de l'ajuda mútua entre les dones gitanes i la creació de xarxes de suport i cooperació entre els diferents projectes. Es va destacar la necessitat d'incloure les veus gitanes en tots els espais de participació i decisió per tal d'influenciar les polítiques nacionals i internacionals que concerneixen a les dones gitanes. També es va debatre sobre la necessitat de combatre el matrimoni precoç perquè les nenes i joves puguin continuar estudiant i formant-se. Les participants mostraven un consens en les seves intervencions respecte el fet que estudiar i formar-se no farà que deixin de ser gitanes, per contra, els donarà més eines per defensar els seus drets com a dones, i de tota la seva comunitat.

Però durant els dos dies que ha durat el congrés no va ser tot debat i discussions, divendres a la nit, les participants van poder gaudir de l'actuació de Rosario Montoya, *La Reina Gitana*, la primera dona gitana espanyola que aconsegueix convertir-se en professora de piano.

L'expectativa d'un proper congrés

Al tancament del congrés, representants de cada un dels països participants i de les comunitats autònomes de l'estat van destacar la importància d'escoltar i conèixer les històries i experiències de les dones gitanes. Moltes d'elles van indicar la necessitat d'encaminar les seves reivindicacions cap als governs i parlaments respectius, a més de felicitar la iniciativa de garantir la presència al congrés de les dones que fan un treball de base.

Per finalitzar, el responsable del Programa del Poble Gitano i de la Innovació Social a Catalunya, Ramon Vílchez, va apuntar la rellevància del moviment feminista gitano com a referent per a la societat en general, i la necessitat d'implicar les administracions en la implementació de polítiques dirigides a la població gitana. Vílchez va explicar com el Pla Integral del Poble Gitano ve actuant a Catalunya, principalment per mitjà de la formació, assenyalant la transversalitat de la perspectiva de gènere en tot el Pla. Vílchez va finalitzar recordant a totes les dones gitanes que no hi eren al congrés, però que sens dubte van contribuir al moviment feminista gitano, i va anunciar el seu compromís per a la realització d'un tercer congrés el més aviat possible.

Imatges del II Congrés Internacional de Dones Gitanes

Annex 5. Fitxa 3

Nom:

Data:

Planificació del text argumentatiu

Introducció

Quina notícia has llegit? (titular, diari, data...)

Plantejament

Presenta un plantejament discriminatori? Segueix el codi deontològic?

Argument 1

Per què? (elements que donin suport a la teva postura)

Argument 2

Per què? (elements que donin suport a la teva postura)

Conclusions

Repàs de les idees principals del text

Annex 4. Fitxa d'autoavaluació grupal

Valoració del grup

Data:

Equip:

Membres:

Què hem après?

Valoreu de l'1 al 4:

Hem participat tots i totes.	
Ens hem respectat els uns als altres.	
Ens hem ajudat mútuament.	
Hem trobat tota la informació que buscàvem.	
Ens hem posat d'acord i hem respectat totes les opinions.	

Què podríem millorar?

Annex 4. Rúbrica d'avaluació docent

Té un criteri fonamentat a l'hora d'analitzar la informació provinent dels mitjans i n'identifica els prejudicis presents.	No sap analitzar la informació de les notícies en base als principis deontològics presentats.	Té una idea ambigua dels diferents principis deontològics, però no els sap contrastar amb la informació donada.	Sap detectar el compliment d'alguns dels principis deontològics presentats, altres no, malgrat que els entén tots.	Sap detectar el compliment o no de tots els principis deontològics presentats.
Participa de forma adequada en les situacions comunicatives i s'expressa i actua d'acord amb un pensament ordenat, clar i objectiu, presentant arguments i respectant els dels altres.	No participa o quan ho fa falta el respecte als companys.	Participa poc o quan ho fa no ho fa de forma argumentada ni clara.	Participa bastant, però alguna vegada s'oblida de les normes bàsiques d'interacció o no estructura el seu discurs.	Participa activament respectant els torns de paraula i les opinions dels altres. Presenta els seus arguments de forma clara i ordenada.
Representa gràficament la tipologia d'articles on apareixen gitanos i gitanes.	No sap elaborar el gràfic de sectors ni calcular els percentatges.	Calcula bé els percentatges, però no sap elaborar el gràfic de sectors.	Tot i representar bé el gràfic, parteix d'unes dades errònies.	Elabora un gràfic de sectors amb les dades correctes.
Rebutja les causes de discriminació i és crític amb els prejudicis.	No mostra respecte per la diversitat.	Té un discurs neutre. Tot i no ser irrespectuós no acaba de desenvolupar l'esperit crític.	Comença a construir un discurs crític respecte a les situacions de vulneració dels drets humans, tot i que no sempre sap distingir-les.	Mostra una actitud de tolerància i esperit crític. Rebutja la discriminació i identifica la vulneració dels drets humans.

Elabora un text argumentatiu sobre el tractament de la informació en una notícia real.	No segueix la estructura ni argumenta de forma coherent les seves idees.	No argumenta de forma coherent i no acaba de tenir clara del tot l'estructura del text.	Tot i seguir l'estructura, no presenta arguments sòlids.	Planifica, escriu i revisa un text amb arguments sòlids basats en la informació extreta de la notícia. Utilitza una estructura adequada.